

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۳/۱۲/۲۵

سید عظیم حسینی

نگاهی بر سازمان همکاری های اقتصادی منطقه ئی - قسمت یازدهم

معرفی برنامه همکاری اقتصادی منطقه ای آسیای مرکزی (CAREC)

برنامه همکاری اقتصادی منطقه ای آسیای مرکزی یا CAREC: Central Asia Regional Economic Cooperation ستراتیژی اصلی و عملیاتی برنامه همکاری اقتصادی منطقه -ای آسیای مرکزی تأمین مالی پروژه های زیربنایی، بهبود محیط زیست و ترویج و گسترش همکاری های میان اعضاء در زمینه های حمل و نقل، تجارت و انرژی است. این برنامه بر نوسازی مقررات و رویه - ها و همکاری برای تسهیل تجارت مرزی میان اعضاء تکیه کرده و اقداماتی از قبیل؛ استفاده از تکنولوژی اطلاعات برای خدمات گمرکی، توسعه حمل و نقل منطقه ای، تبادل اطلاعات، مدیریت ریسک و حسابرسی پس از ترخیص کالاها، دریافت کمک از بانک توسعه آسیایی و بانک های اروپایی برای بازسازی و توسعه، دریافت کمک از برنامه حمایت توسعه سازمان ملل متحد، تشویق آزادسازی تجارت طبق مقررات سازمان تجارت جهانی و کمک به الحاق کشورهای غیر عضو WTO به این سازمان، ایجاد و توسعه موافقت نامه- های تجاری میان اعضاء و ... است. این برنامه در حوزه حمل و نقل نیز فعال است و ستراتیژی اصلی آن شامل کریدورهای آسیای مرکزی شرق به غرب و شمال به جنوب و ارتباط دادن شریان حمل و نقلی اوراسیا از طریق قفقاز به اروپاست. در واقع برنامه همکاری اقتصادی منطقه ای آسیای مرکزی یک برنامه عملی، کاربردی و ستراتیژی با چشم اندازی روشن است که از طریق نظارت و ارزیابی مداوم اعضاء در راستای اهداف خود حرکت می کند.

این سازمان با چالش هایی نیز مواجه است که مانع موفقیت کامل آن می شود. مهمترین چالش های این برنامه شامل؛ عدم عضویت روسیه به عنوان یکی از مهمترین قدرتهای فعال در این منطقه، برخی مشکلات میان اعضاء از قبیل مشکلات بر سر آبهای مرزی، ارتباط اندک این برنامه با کشورهای غیرعضو همسایه است.

د پانو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی دلیکنیزی بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په خیر و لولی

معلومات اقتصادی درمورد اعضای کریک بانک جهانی 2022

کشور	مساحت (کیلومتر مربع)	جمعیت (میلیون نفر)	تولید ناخالص داخلی (GDP) (میلیارد دالر)	عاید سرانه
افغانستان	652,230	39.2	20.2	515
آذربایجان	86,600	10.1	48.8	4,762
چین	9,596,961	1,444.2	17,463.6	12092
گرجستان	69,700	3.7	12.9	3,495
قزاقستان	2,724,900	18.7	156.1	8,354
قرقیزستان	199,951	6.5	9.6	1,462
مغولستان	1,564,116	3.2	12.7	4,047
پاکستان	796,095	220.8	330.1	1,540
تاجیکستان	143,100	9.6	7.5	783
ترکمنستان	491.5	6.1	48.2	7901
ازبکستان	433.8	34.5	55.5	1609
مجموع کریک	10,403,718	1,921.2	18,1	9421
جهان	510,072,000	7,906	84,368	10,786
فیصدی کریک درمقایسه با جهان	2%	24.3%	22.63%	-

1) افغانستان بامساحت 652,230 کیلومتر مربع، جمعیت حدود 39.2 میلیون نفر در سال 2022 دارای 20.2 میلیارد دالر تولید ناخالص داخلی (GDP) و 515 دالر عاید سرانه میباشد. افغانستان با مساحت بزرگ و جمعیت معتدل، اما با GDP کم و عاید سرانه پایین نشان می‌دهد که اقتصاد آن هنوز به مرحله توسعه پایدار نرسیده است. عدم ثبات سیاسی و امنیتی می‌تواند یکی از عوامل مؤثر باشد.

د پانو شمیره: له 2 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په څیر و لولئ

- (2) آذربایجان کشوریست که داری 86,600 کیلومتر مربع مساحت بوده جمعیت آن به 10.1 میلیون نفر میرسد. این کشور دارای 48.8 میلیارد دالر GDP و عاید سرانه 4,762 دالر میباشد. آذربایجان با مساحت کمتر اما با تولید ناخالص داخلی بالا و عاید سرانه مناسب، به نظر می‌رسد که اقتصاد پایدارتری دارد. ممکن است بر اساس منابع طبیعی، به خصوص نفت و گاز، این وضعیت ایجاد شده باشد.
- (3) کشور چین مساحت 9,596,961 کیلومتر مربع در بین کشورهای کریک مقام اول را احراز نمود، جمعیت 1,444.2 آن بالغ بر میلیون نفر میگردد که بیشترین نفوس را نیز از پان خود کرده است. کشور چین در سال 2022 مبلغ 17,463.6 میلیارد دالر GDP داشته است که در سطح کریک مقام اول و در جهان مقام دوم را دارد. عاید سرانه آن به 12092 دالر میرسد. چین به عنوان یکی از بزرگترین اقتصادهای جهان، با مساحت و جمعیت زیاد، تولید ناخالص داخلی بسیار بالا و عاید سرانه مناسب دارد. این نشان‌دهنده پویایی و رشد قابل توجه اقتصادی آن است.
- (4) گرجستان، با مساحت 69,700 کیلومتر مربع، جمعیت 3.7 میلیون نفر داشته و تولید ناخالص داخلی یا GDP آن به 12 میلیارد دالر میرسد. عاید سرانه این کشور به 3,495 دالر میرسد. گرجستان با مساحت و جمعیت کمتر نسبت به دیگر کشورها، با یک GDP متوسط و عاید سرانه مناسب، به نظر می‌رسد که اقتصاد متعادلی دارد.
- (5) قزاقستان مساحت 2,724,900 کیلومتر مربع داشته و در ردیف دوم در کریک قرار دارد. جمعیت آن به 18.7 میلیون نفر و تولید ناخالص داخلی آن به 156.1 مبلغ میلیارد دالر قید گردیده که در نتیجه عاید سرانه قزاقستان به 8,354 دالر رسیده است. این کشور با مساحت زیاد و جمعیت متوسط، با یک GDP بالا و عاید سرانه مناسب، از نقاط قوت اقتصادی منطقه به شمار می‌رود.
- (6) قرقیزستان با مساحت 199,951 کیلومتر مربع، جمعیت 6.5 میلیون نفر دارای 9.6 میلیارد دالر تولید ناخالص داخلی و عاید سرانه 1,462 دالر میباشد. قرقیزستان با مساحت و جمعیت کم، با یک GDP پایین و عاید سرانه نسبتاً پایین، نشان می‌دهد که مشکلات اقتصادی دارد.
- (7) مغولستان دارای مساحت 1,564,116 کیلومتر مربع و جمعیت 3.2 میلیون نفر بوده تولید ناخالص داخلی آن به 12.7 میلیارد دالر میرسد و عاید سرانه آن به 4,047 دالر بالغ میگردد. مغولستان با مساحت زیاد و جمعیت کم، با یک GDP متوسط و عاید سرانه مناسب، از لحاظ اقتصادی به نظر می‌رسد که در وضعیت مناسبی قرار دارد.
- (8) پاکستان کشوریست با مساحت 796,095 کیلومتر مربع که نفوس آن به 220.8 میلیون نفر میرسد. تولید ناخالص داخلی آن به 330.1 میلیارد دالر میرسد که به این ترتیب عاید سرانه این کشور صرف 1,540 دالر است. پاکستان با مساحت و جمعیت زیاد، با یک تولید ناخالص داخلی نه چندان بالا و عاید سرانه پایین، که

ممکن است با چالش‌های ناشی از جمعیت بالا مواجه باشد در وضع اقتصادی مناسبی قرار ندارد.

9) تاجیکستان با مساحت 143,100 کیلومتر مربع و جمعیت 9.6 میلیون نفر دارای تولید ناخالص داخلی 7.5 میلیارد دالر بوده. عاید سرانه آن 783 دالر می‌رسد. تاجیکستان با مساحت و جمعیت کم، با یک GDP پایین و عاید سرانه نسبتاً پایین، نشان می‌دهد که اقتصاد ضعیفی دارد.

10) ترکمنستان دارای مساحت 491.5 کیلومتر مربع و نفوس 6.1 میلیون نفر است. تولید ناخالص داخلی این کشور به 48.2 میلیارد دالر و عاید سرانه آن به 7901 دالر رسیده است که در نتیجه ترکمنستان با مساحت و جمعیت کم، با یک GDP مناسب و عاید سرانه بالا، به نظر می‌رسد که در وضعیت خوبی اقتصادی قرار دارد.

11) کشور ازبکستان دارای مساحت 433.8 کیلومتر مربع و جمعیت 34.5 میلیون تولید ناخالص داخلی این کشور بالغ به 55.5 میلیارد دالر گردیده و عاید سرانه درین کشور 1609 دالر است. ازبکستان با مساحت کمتر و جمعیت بیشتر، با یک GDP بالا و عاید سرانه نه چندان بلند، از لحاظ اقتصادی به نظر می‌رسد که در وضعیت خوب اقتصادی قرار ندارد.

مجموع مساحت کشور های کریک 10,403,718 کیلومتر مربع بوده و جمعیت آن به 1,921.2 میلیون نفر می‌رسد. تولید ناخالص داخلی کشورهای کریک به 18.1 هزار میلیارد دالر عاید سرانه به صورت اوسط 1690 دالر می‌باشد. کریک با مساحت بزرگ و جمعیت متوسط، با یک GDP متوسط و عاید سرانه مناسب، به نظر می‌رسد که در سطح متوسط قرار دارد. جهان مساحت 510,072,000 کیلومتر مربع را داراست. جمعیت مجموعی آن 7,906 میلیون نفر است که در سال 2022 در مجموع دارای 84,368 میلیارد دالر تولید ناخالص داخلی داشته و اوسط عاید سرانه جهان 10,786 دالر است. فیصدی کریک در مقایسه با جهان: مساحت: 2%، جمعیت: 24.3 و تولید ناخالص داخلی 22.63% بوده تنها 22.63% از کل GDP جهان را تولید می‌کند و اوسط عاید سرانه در کشورهای کریک کمتر از اوسط جهان است.